

Motion till riksdagen 2019/20:1738

av **Kerstin Lundgren (C)**

Riksdagens ledamöters utövande av kontrollmakten vid en övergångsregering

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att riksdagens ledamöter måste kunna utöva sin granskande roll gentemot en övergångsregering och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Av 1 kap. 6 § RF följer att regeringen styr riket och att den är ansvarig inför riksdagen. Enligt 1 kap. 4 § andra stycket RF granskar riksdagen rikets styrelse och förvaltning. Riksdagens kontrollmakt regleras främst i 13 kap. RF. Kapitlet innehåller flera paragrafer varav 5 § gäller riksdagsledamöters möjligheter att fortlöpande kontrollera regeringen.

Frågan om att kontrollera en övergångsregering som verkar under en längre tid, i likhet med hösten 2018, blyxtbelyser vikten av en översyn av gällande regler och praxis. Under en hel höst kunde den nyvalda riksdagen inte kontrollera regeringens handlande genom frågor och interpellationer. Detta trots att praxisuttalanden från konstitutionsutskottet betonar att en långvarig övergångsregering kommer behöva hantera många beslut som inte är av ren rutinkaraktär. Och vad gäller utrikespolitiken utövar regeringen fortlöpande sin makt fullt ut.

Konstitutionsutskottet har valt att behandla mitt krav på översyn enbart utifrån sin egen roll som granskare av regeringen. Men, om än aldrig så viktig, är det angeläget att värna och hävda varje ledamots ansvar och makt att kontrollera regeringens handlande även under en övergångsregering. Det sätt det sker på är via frågor och interpellationer. Av promemorian från Statsrådsberedningen (PM 1990:1, rev 2014-07-01) framgår att interpellationer och frågor normalt inte besvaras av övergångsregeringen.

Promemorian har utfärdat vissa rekommendationer för det praktiska arbetet i departementen under en övergångsregering. Det framhålls i promemorian att

regeringsformens bestämmelser om regeringsbildning m.m. har utformats för att kunna tillämpas i en mångfald av situationer, delvis mycket svåra att förutse, som kan uppkomma vid regeringsavgång eller regeringsbildning. Men detta är en promemoria som svarar för regeringens och inte riksdagens agerande vid en övergångsregering.

En höstgranskning av regeringens agerande under övergångsregeringen har ännu inte genomförts men om en sådan nu sker är det viktigt att säkerställa riksdagsledamöters möjligheter att utöva sin del av kontrollmakten.

Kerstin Lundgren (C)